

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: First Section/ทัศนะ

วันที่: พุธที่ 28 มิถุนายน 2561

ปีที่: 31

ฉบับที่: 10871

หน้า: 8 (ล่าง)

Col.Inch: 52.17 Ad Value: 125,208

PRValue (x3): 375,624

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: กฎหมายกับการพัฒนา: ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ใช้เป็นพยานได้หรือไม่?

ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ใช้เป็นพยานได้หรือไม่?

กรุงเทพธุรกิจ กฎหมายกับการพัฒนา

● **ศศ.จุมพลา ชัยจิตต์ศิริ**
คณะนิติศาสตร์
ม.สงวนนครินทร์

โลกในยุคปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีได้เข้ามา มีบทบาทในการใช้ชีวิตแทบทุกระดับของสังคม ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ต่างใช้ช่องทางเทคโนโลยีในการติดต่อและทำธุรกรรมกันอย่างแพร่หลาย แม้กระทั่งเรื่องของการขอยืมเงินทอง เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาได้มีการส่งต่อข้อมูลในโลกออนไลน์ “**เรื่องการแซทของกู้ยืมเงินเท่ากับการทำสัญญากู้ยืมเงิน**” ซึ่งเปิดเผยข้อมูลโดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ มากมายว่า ข้อมูลดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และมีหลักกฎหมายที่เข้ามาใช้พิจารณาได้จริงหรือไม่ โดยบทความนี้ขอเสนอข้อมูลต่อผู้อ่านให้สามารถเข้าใจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเรื่องที่นาย ก.ได้ขอกู้ยืมเงินจากนาย ข.เป็นเงินกว่า 3 แสนบาท โดยมีการขอยืมเงินผ่านช่องทางแชทสนทนาในเฟซบุ๊กส่วนตัว แล้วมีการโอนเงินผ่านธนาคารให้แก่ นาย ก. ต่อมา นาย ก. จึงนำบัตรกดเงินสดควิกแคชไปถอนเงินและใส่รหัสส่วนตัวทำรายการเบิกถอนเงินและกดยืนยันทำรายการพร้อมรับเงินสดและกดสลิปภายหลัง นาย ก. ปฏิเสธไม่ชำระหนี้โดยอ้างเหตุว่า นาย ข. ฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคแรก บัญญัติว่า “การกู้ยืมเงินกว่า 2,000 บาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่” เมื่อนาย ข. ไม่ได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จึงฟ้องคดีไม่ได้

ทั้งนี้ ศาลฎีกาได้นำพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาใช้ในการตัดสินในคำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 8089/2556 เมื่อพิจารณาจาก

เหตุผลในการประกาศใช้ที่มีข้อความตอนหนึ่งว่า “...การทำธุรกรรมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการในการติดต่อสื่อสารที่อาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบันมีการรองรับสถานะทางกฎหมายของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมือนกับการทำเป็นหนังสือ หรือหลักฐานเป็นหนังสือ การรับรองวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้นำเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไปที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม...” การใช้กฎหมายฉบับนี้มาใช้บังคับจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ ซึ่งสามารถทำความเข้าใจผ่านประเด็นสำคัญ ดังนี้

ประเด็นแรก “ฟ้องของนาย ข. มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่” การที่นาย ก. สมควรใจขอกู้ยืมเงินในแชทสนทนาและตกลงปฏิบัติตามเงื่อนไขที่นาย ข. กำหนดถือเป็นการสมควรใจทำธุรกรรมในทางแพ่งและพาณิชย์ที่ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งวางหลักไว้ว่า “ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ประกอบกับ

ประเด็นที่ 2 “หลักฐานเป็นหนังสือได้ลงลายมือชื่อของนาย ก. หรือไม่” การที่นาย ก. นำบัตรกดเงินสดดังกล่าวไปใช้เบิกถอนเงินสด ซึ่งต้องทำตามขั้นตอนที่ระบุในคู่มือการใช้บริการ ต้องใส่รหัสผ่าน 4 หลัก เลือกรายการถอนเงินจากบัญชี

สินเชื่อเงินสด เลือกระยะเวลาการผ่อนชำระระบุจำนวนเงินที่ต้องการและรับเงินสดพร้อมสลิปไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งในสลิปจะปรากฏอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมการใช้วงเงินในแต่ละครั้งอยู่ด้วย ถือเป็นอักษร อักขระ ตัวเลข ที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นและเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น จึงเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนาย ก.

และเมื่อนาย ข. แสดงใบคู่มือการใช้บริการ อันเป็นหลักฐานที่รับฟังได้ตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว การกระทำของนาย ก. ดังกล่าวจึงถือเป็นหลักฐานการกู้ยืมเงินจากนาย ข.

ประกอบทั้งนาย ก. มีการขอขยายระยะเวลาผ่อนชำระหนี้สินเชื่อเงินสดควิกแคชที่ค้างชำระ นาย ข. จึงมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อนาย ก. ฝ่ายผู้ต้องรับผิดชอบ แสดง จึงรับฟังเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมได้ นาย ข. จึงมีอำนาจฟ้องนาย ก. ได้ตามกฎหมาย ซึ่งบรรทัดฐานของคดีดังกล่าวเป็นที่มาของคำพิพากษาที่ 6757/2560 ในเวลาต่อมา โดยเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ประชดลูกหนี้โดยการปลดหนี้ให้ในแชทสนทนา ศาลก็นำกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาตีความว่าเป็นการปลดหนี้โดยได้ทำเป็นหนังสือ จึงมีผลเป็นการปลดหนี้ที่สมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการตีความข้อความในแชทสนทนาในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ถือเป็นตัวอย่างบรรทัดฐานที่ดีเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเป็นการชี้แนะแก่ตัวลูกหนี้ด้วยว่า “**เมื่อบุคคลใดเป็นลูกหนี้ของบุคคลอื่น ก็ย่อมมีหน้าที่จะต้องดำเนินการชำระหนี้ให้ถูกต้องไม่ใช่หาช่องทางหลีกเลี่ยงจนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ฝ่ายผู้อื่น**”